

Vinko. Najpristrčneje se vam zahvaljujem. Toda kje ste dobili službo? In kakšno?

Dr. Gornik (pristavi stol k postelji in sede; listino položi na sosednjo posteljo). Službo inženirja v Drgančevi železolitarni in tovarni za stroje. Sprejmejo vas pa le, če se pismeno zavežete, da bo tovarna lastnica vseh iznajdb, katere bote priglasili patentnemu uradu tačas, dokler bote v službi pri Drgancu. Od vsake takšne iznajdbe bote dobivali samo pet odstotkov od čistega dobička. Lahko vam izdam, da bo ravnatelj jako vesel, ako sprejmete službo, in da vas nestrpno pričakuje.

Vinko (zmajuje z glavo). To vendar ni mogoče, da bi službo sprejel pod takimi pogoji! Pomislite, gospod doktor, koliko sem se trudil z iznajdbo, katero sem preračunaval ravno takrat, ko ste prišli v moje stanovanje in me odvedli v bolnišnico! Če torej to iznajdbo proglasim patentnemu uradu, ko bo popolnoma gotova, niti moja lastnina ne bo. Drgančevi tvrdki je vendar ne morem prepustiti brezplačno. In zavreči jo je škoda. (Zmajuje z glavo.) Ne bo nič. Pod takim pogojem službe ne sprejemem. Žal mi je. Zlasti mi je žal zato, ker ste imeli brezuspešen trud radi mene.

Dr. Gornik. Ima-li ta vaša iznajdba sploh kaj vrednosti, to je še veliko vprašanje, na katero bodo odgovorili drugi, ne vi. Znano je namreč, da se vsak izumitelj nahaja v stanju takozvane tehnične zaljubljenosti. Zato se mu marsikaj vidi zlato, kar je v resnici samo prazna pena.

Vinko. Dragi moj gospod doktor, v teh rečeh niste merodajni. Vaša stroka je zdravilstvo. O tehniki vam ne pristojajo odločilna beseda.

Dr. Gornik. Kaj pa ste pravzaprav hoteli iznajti? Jaz še zdaj ne vem.

Vinko (smehlja se sname tablico, visečo nad njegovo glavo na zidu). Razložim vam na kratko svojo iznajdbo. (Hitro riše s kreda na tablo majhen načrt.)

Dr. Gornik. Po tem, kar mi je povedala gospa Novinškova, ste hoteli iznajti nove peči.

Vinko. Da in ne. (Mu pokaže tablico.) Glejte, to je površen naris iznajdbe. Peč, ki vrši trojno nalogo: Greje sobo, na njej se kuha, in hkrati ta peč lahko goni stroje ali električne naprave. Ta peč bo namreč nekakšen eksplozivni motor. Glejte, to-le kolo tu na vrhu bodo gnali plini, ki bodo iz peči odtekali v dimnik.

Dr. Gornik. Kakšni plini bodo to?

Vinko. Dim in pa vse tisto, kar z dimom vred iz vsake peči teče v dimnik. Ta plinasta zmes bo gnala kolo grede, ko bo odtekala iz peči. In to kolo bo potlej lahko gnalo druge stroje ali električne priprave. Obenem bo to kolo tudi pihalo zrak v peč, in sicer z velikim pritiskom.

Dr. Gornik. In katera bo pravzaprav tista sila, ki bo to gnala?

Vinko. Podobno bo, kakor pri bencinovitih motorjih. V bencinovem motorju se iz vsake kapljice bencina razvije velika množina plinov, in ti plini ženejo bencinov motor. Pri moji iznajdbi bo pa iz vsake drobtinice premoga nastalo mnogo plinov, ki bodo gnali to-le kolo, katero tu vidite narisano vrhu peči. Taka peč, tak pečni stroj bo cenejši, kot vsak drug gonilni stroj; zanj se bo rabilo manj premoga kot za katerikoli drug stroj iste moči.

Dr. Gornik. S tehničnega stališča te iznajdbe ne morem presojudati, ker nisem tehnik. Vkljub temu vam pa brez skrbi lahko rečem, da ta pečni stroj ne bo imel najmanjšega uspeha.

Vinko. Bo. Sem vse natanko preračunal.

Dr. Gornik. Katere logaritme ste pa uporabljali?

Vinko (ga začuden pogleda). Briggove.

Dr. Gornik. Ti so za peči in za štedilnike za nič.

Vinko. Kako to?

SPLIT: NOVI BREG